

ทุกข์คือความรู้สึกที่ไม่น่ายินดี (ทุกข์เวทนา) ของร่างกายหรือของชีวิต (เช่น จากความหิวหรือความเจ็บป่วยของร่างกาย หรือจากความตาย หรือจากการพลัดพรากจากบุคคลหรือสิ่งภายนอก เป็นต้น) ก็จะทำให้เราเกิดความเข้าใจผิดในเรื่องสาเหตุของความทุกข์ และเรื่องความไม่มีทุกข์ รวมทั้งเรื่องการปฏิบัติเพื่อความไม่มีทุกข์ได้ คือเรียกว่าจะทำให้เกิดความเห็นผิด หรือความเข้าใจผิดต่อหลักอริยสัจ ๔ ของพระพุทธเจ้าได้

สาเหตุของทุกข์คืออะไร?

เมื่อความทุกข์ก็คือความเศร้าโศกหรือความเสียใจ ที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับอุปาทานหรือความยึดถือว่ามีตัวเรา ส่วนเหตุที่ทำให้เกิดอุปาทานขึ้นมานั้นก็คือ **กิเลส** ที่หมายถึง สิ่งทำให้เกิดความสกปรก โดยอาการของกิเลสนั้นเรียกว่า **ตัณหา** ที่แปลว่า **ความอยากด้วยความโง่** โดยกิเลสก็มีอาการแสดงออกมา ๓ ลักษณะคือ

๑. **ยินดี** คือเป็นอาการที่เอาเข้ามาหาตัว ซึ่งเป็นความอยากเอาเข้ามายังตัวเอง ซึ่งก็ได้แก่ ความรัก ความชอบ ความพอใจ หรือ ความยินดี เป็นต้น หรือถ้าเรียกเป็นตัณหาก็เรียกว่า ความอยากได้ อยากมี อยากเป็น ซึ่งจัดเป็นกิเลสประเภทบวก ที่ทำให้เกิดความทุกข์ซ่อนเร้น

๒. **ยินร้าย** คือเป็นอาการที่ผลักออกไปจากตัว ซึ่งเป็นความอยากหนีหรืออยากทำลาย ซึ่งก็ได้แก่ ความโกรธ ความเกลียด ความกลัว หรือความไม่พอใจ ความยินร้าย เป็นต้น หรือถ้าเรียกเป็นตัณหาก็เรียกว่า ความไม่อยากได้ ไม่อยากมี ไม่อยากเป็น ซึ่งจัดเป็นกิเลสประเภทลบ ที่ทำให้เกิดความทุกข์เปิดเผย

๓. **ลังเลใจ** คือเป็นอาการไม่แน่ใจ ซึ่งเป็นอาการที่ไม่ใช่ทั้งบวกและลบ คือเป็นแค่ความงงๆ หรือเชื่อ หรือลังเลใจ ไม่แน่ใจ ตัดสินใจไม่ได้ ซึ่งจัดเป็นกิเลสประเภทกลางๆ ที่ยังไม่ทำให้เกิดความทุกข์ที่รุนแรง (เป็นแค่นิเวรณ)

ลึกซึ้งแล้ว มันก็คือสิ่งเดียวกันนั่นเอง คือเพียงแกล่มองกันไปคนละแง่มุมเท่านั้น คือถ้าคนมีปัญหายังไม่มากพอ ก็ จะมองว่าเป็นตัวตนบุคคลไปก่อน ต่อเมื่อมีปัญหาามากพอ จึงจะมองว่าเป็นธรรมชาติ

ต้องรู้จักคำว่าอตตาก่อน

ก่อนอื่นเราจะต้องมาทำความเข้าใจความหมายของกับคำว่า “อตต” ของพราหมณ์ก่อน เพราะเป็นคำที่ตรงข้ามกับคำว่า “อนัตตา” ที่พระพุทธเจ้าสอน คือคำว่า **อตต** แปลว่า **ตัวตน** หรือ **ตนเอง** หรือ **ตัวตนที่แท้จริง** ซึ่งความหมายก็หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวตนของมันเอง ซึ่งสิ่งที่เป็นตัวตนของมันเองก็หมายถึง มันไม่ต้องอาศัยสิ่งอื่นใดมาปรุงแต่งหรือสร้างหรือทำให้เกิดเป็นตัวตนของมันขึ้นมา และสิ่งที่เป็นอตตานี้จะเป็น **นิจจัง** ที่แปลว่า **เที่ยง** หรือ**เป็นอมตะ** คือสิ่งที่เป็นอตตานี้จะไม่มีความดับหรือหายไปอย่างเด็ดขาดไม่ว่ากาลเวลาจะผ่านพ้นไปสักเท่าใดก็ตาม หรือไม่ว่าจะมีอะไรมาทำลายก็ตาม คือเรียกว่า สิ่งที่เป็นอตตานี้จะตั้งอยู่หรือมีอยู่ไปชั่วนิรันดร์

โดยศาสนาพราหมณ์จะสอนว่า จิตหรือวิญญาณของมนุษย์และสิ่งที่มีชีวิตทั้งหลายนี้เป็นอตตาที่สามารถออกจากร่างกายของสิ่งที่มีชีวิตที่ตายแล้ว เพื่อไปเกิดยังร่างกายใหม่ๆ ได้เรื่อยไป ซึ่งจากคำสอนนี้เองที่เป็นต้นตอให้เกิดคำสอนเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดเพื่อมารับผลกรรมที่ได้ทำไว้ก่อนตาย รวมทั้งเรื่องนรกใต้ดิน สวรรค์บนฟ้า และเรื่องเทวดา นางฟ้า ฝ้ายักษ์ พระอินทร์ พระพรหม และเทพเจ้าต่างๆ เป็นต้น ซึ่งคำสอนเหล่านี้เองที่ได้ผสมหรือปลอมปนเข้ามาอยู่ในพุทธศาสนา ภายหลังจากที่พระพุทธเจ้าได้**บริษิณพพาน**ไปแล้วไม่นาน และได้สืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน โดยชาวพุทธไม่รู้ตัว จนเป็นเหตุให้ชาวพุทธเกิดความเข้าใจผิด คิดว่าคำสอนเหล่านี้คือคำสอนที่แท้จริงของพระพุทธเจ้า

คำสอนเรื่องจิตหรือวิญญาณเป็นอตตาของพราหมณ์นี้ เป็นเพียงความเชื่อเท่านั้น และเป็นคำสอนระดับศีลธรรมหรือระดับพื้นฐาน ที่เอาไว้สอนคนธรรมดาทั่วไปที่ไม่มี